ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא ר"ע אומר מועלין בהן [א]וחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא מאי לאו בדהדר עיילינהו פליגי ובהא פליגי דמר סבר מיפסלי ביוצא ומר סבר לא מיפסלי ביוצא אמר רב פפא בדהדר עיילינהו כ"ע לא פליגי א] [ב]והכא בדאיתנהו אבראי פליגי ובהא פליגי דמר סבר [ג]אין זריקה מועלת ליוצא ומר סבר זריקה מועלת ליוצא והא [ד]רב פפא הוא דאמר בדאיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי בדעיילינהו לגוואי פליגי ה"מ גבי [ה]שתי לחם דלאו גופיה דזיבחא אבל אימורין דגופיה דזיבחא הוא בדאיתנהו אבראי פליגי: עופות קודמין כו': אדרבה מנחות קודמות שכן ישנן בצבור כביחיד אפ"ה מיני דמים עדיפי: מנחת חוטא כו': אדרבה מנחת נדבה קודמת שכן טעונה שמן ולבונה אפ"ה מנחת חוטא הבאה על חטא עדיפא דמכפרת איבעיא להו [ו]מנחת סוטה ומנחת נדבה איזו מהן קודמת מנחת נדבה קדמה שכן טעונה שמן (או) ולבונה או דלמא מנחת סוטה קדמה שכן באה לברר עון ת"ש מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה מנחת חוטא הוא דקדמה למנחת נדבה הא מנחת סוטה לא מי קתני מפני שהיא מכפרת מפני שהיא באה על חטא קתני והא נמי באה על חטא ת"ש זו קודמת לזו שזו באה מן החיטין וזו באה מן השעורין מאי לאו מנחת נדבה למנחת סוטה לא מנחת חוטא למנחת סוטה ב] תיפוק לי דהא מכפרת והא לא מכפרת ואלא מאי מנחת נדבה תיפוק לי דזו טעונה שמן ולבונה וזו אינה טעונה שמן ולבונה אלא ג] חד מתרי טעמי [נקיט]: חטאת העוף קודמת כו': מנא ה"מ דת"ר [ז]והקריב את אשר לחטאת ראשונה מה ג] ת"ל שאין ת"ל ללמד שתקרב ראשונה הרי כבר נאמר [ח]ואת השני יעשה עולה אלא זה בנה אב לכל חטאות שיקדמו לעולה ד] הבאות עמהן בין חטאת העוף לעולת העוף בין חטאת בהמה לעולת בהמה ואפי' חטאת העוף לעולת בהמה הלכך חטאת העוף לעולת העוף מואת השני חטאת בהמה לעולת בהמה מדרבי רחמנא ה] חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב תא שמע ר"א אומר [ט]כל מקום שנתחלפה חטאת חטאת קודמת וכאן (ביולדת) ו] עולה קודמת כל ז] מקום שבא על חטא חטאת קודמת וכאן עולה קודמת וכל מקום ששנים באים תחת ח] חטאת חטאת קודמת וכאן ט] עולה קודמת [י]אמר רבא למקראה הקדימה הכתוב. תא שמע פרים [יא]קודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים כבשים לשעירים

ואין חייבין עליהן משום פיגול י] דהוי להו כמי שלא נזרק עליהן הדם ולא קרבו כל מתיריהן: **ומשום נותר.** דאין נותר אלא בכשר יא] באכילה בתוך זמנו כדכתיב [ויקרא יט] ביום זבחכם יאכל וממחרת יב] וגו': **ומשום טומאת הגוף.** כדאמרי' במנחות (דף כה:) הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה ואימורין דאיתרבו לטומאה מאשר לה' [לעיל לו:] דומיא דבשר איתרבו דלאחר זריקה הוא דמחייב עלייהו ולא לפני זריקה והני לא אהניא להו זריקה: **מאי לאו בהדר עיילינהו.** דהוו לגואי בשעת זריקה פליגי ואפי' הכי קאמר ר"מ דלא אהניא להו זריקה משום דאיפסילו ביוצא: **בדאיתנהו אבראי.** בשעת זריקה: **והא רב פפא הוא דאמר.** במנחות בפרק התכלת (דף מז:) גבי שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה דפליגי נמי ר"א ורבי עקיבא: **בדאיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי.** דלא מהניא להו זריקה: **דלאו גופיה דזיבחא הוא.** דבזריקת כבשים קא מישתרו דלאו גופייהו הוא הלכך כל יג] דאיתנהו אבראי מודה ר"ע דלא מהניא להו זריקה: מנחות ישנן בצבור מנחת העומר ושתי הלחם. עוף אינו בצבור דתניא ז] (תמורה דף יד) יד] והקריב היחיד מביא עוף ואין צבור מביאין עוף: **מנחת חוטא היא דקודמת למנחת נדבה.** משום דמכפרת אבל מנחת סוטה לא: **והא נמי.** דסוטה באה על חטא: **והקריב את אשר לחטאת וגו'.** בשמיעת הקול כתיב: **זה בנה אב.** תלה טעם הקדמתו בשביל שם חטאת: **חטאת בהמה לעולת בהמה מדרבי רחמנא** טו]. דתניא לעיל [פט:] ופר שני בן בקר וגו': **חטאת העוף לעולת בהמה.** כגון יולדת עשירה כבש טז] בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת (ויקרא יב): **כל מקום שנתחלפה חטאת.** והעופות באין תחתיה בדלות כגון בטמאת מקדש (ויקרא ה) דעיקרו חטאת בהמה ובדלות נתחלפה שתי יז] תורים: **חטאת קודמת.** דכתיב לחטאת ראשונה משום דעיקר חטאת הוא: **וכאן.** ביולדת שהעוף תחת עולה הוא בא והבהמה עיקר היתה עולה קודמת דכתיב בה (ויקרא יב) אחד לעולה ואחד לחטאת יח]: **וכל מקום ששנים באים תחת אחד חטאת קודמת.** כגון בטמאת מקדש שתי העופות תחת חטאת אחד הן באין שהרי בעשירות לא היה מחוייב אלא חטאת: וכאן. ביולדת שאין בא תחת הבהמה אלא עוף העולה דאילו בעשירות נמי הוה מתיא עוף לחטאת עם עולת בהמה יט]: **עולה קודמת.** אלמא עולה כ] של בהמה יולדת קודמת לחטאת שהרי אף חליפין כא] קודמין לחטאת ומתניתין כב] תנן חטאת העוף קודמת לעולת בהמה: **למקראה הקדימה הכתוב.** שתהא נקראת בענין תחילה אבל בעבודתן חטאת קודמת וכדאמרן מזה בנה אב:

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. הא דאין חייבין משום טומאה גלה דהיינו טעמא כדאמר לעיל בסוף ב"ש (דף מה:) בהוכשר ליקרב וזה אין ראוי ליקרב עד אחר זריקה ובקונטרס פי' טעם אחר: **והא** רב פפא הוא דאמר בדאיתנהו אבראי דכ"ע ל"פ. מילתיה דרב פפא בפרק התכלת (מנחות דף מז:) גבי שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וס"ד דאין חילוק בין זה לזה: **מנא** הני מילי דת"ר כו'. לעיל גבי דם חטאת קודם לדם עולה ניחא דבעי קרא אע"ג דמפ' טעמא במתני' משום דאיכא תרי קראי חד דמשמע דחטאת קודמת וחד דמשמע דעולה קודמת אבל הכא קשה ל"ל קרא תיפוק לי משום דחטאת העוף מרצה ושמא כיון דלית בה הקטרה לא מהני בה האי טעמא:

חטאת בהמה קודמת לעולת בהמה. וא"ת הא תנא ליה רישא דם חטאת קודם לדם עולה כג] וי"ל דאיצטריך לאשמועי' אפי' בעולה הבאה כד] לשם חטאת כדקתני וכן בהקדישה: **חטאת** העוף לעולת בהמה מזה בנה אב. והא דאמרי' בפ' תמיד נשחט (פסחים נט.) זה בנה אב לכל החטאות שיקדמו לעולות וקיימא לן דאפילו חטאת העוף לעולת בהמה קשה קצת הלשון דמאי קאמר וקיימא לן כו' הא לא משמע כה] מבנין אב טפי אלא הך מילתא למודה ועוד קשה הא דקאמר לכל החטאות:

למקראה הקדימה הכתוב. פירש בקונט' שתהא נקראת בענין תחילה ותימה מה חידוש הוא זה כו] ומפרש ה"ר חיים להקדישה תחילה שיקדיש העולה קודם החטאת אבל להקריב חטאת קודמת והא דתנן וכן בהקדישה מתני' לא מיירי ביולדת אע"ג דמשמע קצת דאכל מה דתנן חטאת קודמת לעולה בהקרבה בכל כז] הנהו וכן בהקדישה וקשה לפי' מהא דאמרינן בערכין פרק האומר משקלי עלי (דף כא.) חייבי חטאות אין ממשכנין אותן חייבי עולות ממשכנין אותן ופעמים שחייבי עולות אין ממשכנין אותן ופריך מאי ניהו אי נימא עולת יולדת פי' דא"ל למשכנה משום דאי אפשר לה להביא חטאת עד שתביא עולתה והאמר רבא למקראה הקדימה הכתוב ואי כפירוש ה"ר חיים כיון דצריכה להקדיש עולה קודם לחטאת א"כ א"ל למשכן ועל כח] כרחה תביא שתיהן:

מאי

מסורת הש"ס

א) [מנחות מז:] ב) [מעילה ו:] וע' לעיל כו. תוד"ה דילמא, ג) [לעיל י: יבמות מח: וש"נ], ד) [פסחים נט. הוריות יג.] וע' ת"כ ויקרא חובה פי"ח ה"ה, ה) ת"כ תזריע א' פ"ד ה"ג, ו) ערכין כא., ז) ת"כ ויקרא נדבה פרשה ו ה"ט ע"ש.

◆

שינויי נוסחאות

א] בכת"י נוסף דלא מיפסלי ביוצא: ב] אי הכי תיפוק (כ"י צ'): ג] מה ת"ל אם ללמד שתקרב חטאת ראשונה כו' כצ"ל והספר נמחק (שיטה): ד] צ"ל לעולות (שיטה): ה] תיבת רחמנא נמחק (כתה"י ושיטה), יל"י דקים דכן הגירסא, וכשיטה לגרסה דלעיל פט ריש ע"ב (עיי"ש בש"נ אות לו): ו] תיבת ביולדת היא הוספה בכי"ו (ע"פ רש"י), ובכתה"י ובדפו"י ליתא. וגירסת ש"מ וכאן שנתחלפה עולה קודמת: ז] בכ"ל ליתא זו הכבא (שיטה). וכן משמע מרש"י לפנינו דלא פירשה: ח] נ"א תחת אחד (צ"ק וכ"ה ברש"י): ט] נ"א וכאן שאין שנים באין תחת חטאת אחת עולה קודמת (גליון): י] פיגול. דלא קבע להו הך זריקה בפיגול והוו להו (כתה"י ושיטה): יא] נ"א בבשר לאכילה (צ"ק). וכפרש"י ליתא בבשר הראוי לאכילה (שיטה גליון): יב] בכתה"י נוסף והנותר עד יום השלישי: יג] כל כמה דאיתנהו כצ"ל (שיטה כ"ק). וכפרש"י כל היכא דאיתנהו: יד] בתמורה שם ליתא, ואיתא בתו"כ דעילא דגלגלה פרש' הל' ג. ועי' רש"י מנחות ה ע"א: טו] בד"ו דפ"כ ובכתה"י ליתא תיבת רחמנא. יעמ"ש לעיל אות ה: טז] שיש לה להביא כבש כו' כצ"ל (שיטה וכתה"י): יז] לשתי (שיטה וכתה"י): יח] נ"א לחטאת הפ"ג, ומה"ד כל מקום שבא על חטא. כגון שבועת עדות ושבועת ביטוי ושגגת טומאת מקדש וקדשיו שבכולן הקרבן בא לכפר על החטא חטאת קודמת: וכאן. ביולדת שאינה באה על חטא אלא לטהרה העולה קודמת (גליון): יט] בהמה עולה כו' הד"א (בה"ג): כ] עולה בהמה של יולדת כצ"ל (שיטה כתה"י): כא] חליפיה (ד"י שיטה): כב] ומתניתא תני כגל"ל: כג] ע' לעיל פט ע"א בש"נ אות ז: כד] הבאה עם חטאת ולשם חטאת כצ"ל, ופי' שיקדישו שם חטאת תחלה כדקתני וכן בהקדישה (צ"ק). נ"א הבאה עם החטאת כדקתני וכו' (כ"י ש): כה] אשמועינן הבנין אב (שיטה): כו] בכתה"י נוסף דו"ל קרי בי רב הוא: כז] בכל הנהו תנן וכן כגל"ל (באה"ח): כח] צ"ל דעל (שיטה):

עין משפט נר מצוה

יא א ב מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה (לב) [לג]:
יב ג מיי' שם פי"ז הלכה יט וכרבי עקיבא:
יג ד מיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הלכה י:
יד ה מיי' שם הלכה י:
טו ו מיי' שם הלכה ז והל' ט:

◆

תורה אור השלם

1. וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל: ויקרא ה, ח
2. וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ה, י

◆

מוסף רש"י

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. פיגול ליכא דהא פסולין הן כבר, ונותר נמי וטומאת הגוף לא שייכא בהו דלא כבשר הקדש דמי, דהא ליכא בהו זריקה (מנחות מז:) **ר"ע אומר** מועלין בהן. דזריקה יליפא מעילה לאימורים קדשים לידי מעילה (מעילה ו:) **לברר עון.** לידע אם נטמאה אם לאו הלכך תפילה היא (מנחות ט:) **וזו אינה** טעונה שמן. דכתיב בה לא יצוק עליה שמן וגו' (סוטה יד.) **הרי** כבר נאמר ואת השני יעשה עולה. במריה דהוא קרא כתיב בשבועת בטוי, וממילא ידעינן כיון דהאי שני עולה חטאת הוי ראשון: **זה בנה אב.** הבנין הזה בנה הכתוב אב ללמד לכל חטאות שיקדמו לעולות הבאות עמהן (פסחים נט.) **למקראה הקדימה** הכתוב. שתהא נקראת במקרא תחילה ולא שתיקרב תחילה (ערכין כא.):

◆

שיטה מקובצת

מאי לאו בדהדר עיילינהו. וקשה היאך ס"ד דבהדר עיילינהו פליגי הרי כמו כן פליגי ברישא בבשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים, וי"ל דבאימורי קדשים קלים פליגי בדהדר עיילינהו: תוד"ה למקראה. ואי בפירוש ה"ר חיים כו'. לשון מהרש"א, ולפי פי' ה"ר חיים מאי פריך, הא צריך להקדישה קודם חטאת וא"כ ניחא דאין צריך למשכן עולת יולדת. לכן נראה להגרי"ב יחזקאל דס"ל למקראה לשון מקרה כלומר אם לא נזדמן לה כי אם פרידה אחת והיא רוצה לעשות ממנה עולתה ובשיזדמן לה אחרת תביא חטאת הרשות בידה ולכך הקדימה הכתוב, אבל כשכן באות יחד לעולם חטאת קודמת לה ולפי כשהיא עשירה שהיא מביאה עולת בהמה וחטאת העוף שהחטאת קודמת לעולה: [נכ"ה] איתא בשכנון אחר וז"ל, והגרי"ב יחזקאל מפרש דה"פ למקראה לשון אקראה כלומר אם אין בידה ליקח אלא אחת אם תרצה תביא עולה ולכשיהיו לה מעות תביא חטאת, אבל אם בא ליקח שתיהן ביחד צריכין להקדיש החטאת תחילה. הר"מ ז"ל. ח"ל הרא"ש ז"ל שם בערכין, למקראה פי' רש"י ז"ל שתהא נקראת בפרשה תחלה, ור"ת שיקרא לה שם תחלה. והר' יחזקאל פירש למקראה לפי שהכנס תוחין אלו בכית הקדימו הכתוב, אבל תור ובן יונה צריך לומר אחריו ולהביאו מן ממון ע"כ.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones